

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés egész évre - - 12 korona.
fél évre - - 6 " "
negyed évre - - 3 " "

Egyes szám ára 12 fillér.

Kiadóhivatal: Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár r.t. — Szerkesztőség irodája ugyanott.
Hirdetéseket és előfizetéseket fölvesz FÖLDES EDE könyvkereskedő, a kiadó megbízottja.
Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.
Nyiltér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele milliméter-árszabás szerint a Leopold Gyula Vidéki Lapok Központi Hirdetési Osztályában Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

A Kisegítő közgyűlése.

A nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár r.t. a múlt vasárnap délután tartotta meg, ez alkalommal harminczhatodszor, rendes évi közgyűlését.

Emlékezetessé tette ezt a közgyűlést azon körülmény, hogy vármegyénk és városunk ezen nevezetes közigazgatási intézménye 30 évvel ezelőtt alakult át részvénytársasággá s ezen korszakos évforduló alkalmával a közgyűlés tagjai közül többen méltatták azt az áldásos működést és szép sikert, melyet nagy szorgalom, körültekintő vezetés, puritán gondolkodás, a hazafias és emberbaráti célok lelkes felkarolása ez idő alatt megvalósítottak.

Mert ez az intézet a míg egyfelől tiszteletben tartotta a részvényesek érdekeit; másfelől ez idő alatt 50 ezer koronát fordított a hazafias kegyelet és jótékonyág céljaira.

Ez az intézet akkor, mikor mások kicsinylőleg beszéltek vagy legfelebb dicsőítettek a magyar iparról: 200 ezer koronával támogatott két ipari vállalatot. Igazgatóságának bizalma, bátorsága és hazafias lelkesedése lehetővé tette, hogy ez a két virágzó gyári vállalat évente több százezer koronát mentsen meg abból az összegből, melylyel az osztrák iparnak adózunk.

Az igazgatóság egyik indítványa éppen ünnepiesse tette a közgyűlést. Az igazgatóság nevében Török Bertalan elnök indítványozta, hogy Kossuth Lajos nagy hazánkfiának, ki Nagyenyed 1849-diki pusztulása felett mindig emlékezetes meghatottsággal adott igaz fájdalomnak kifejezést és tett lelkesítő ígéretet a város újból való felépítésére, városunkban emelendő szobrára ezer koronás alapot létesít. A gyűlés nagy lelkesedéssel tette az indítványt magévá.

A közgyűlést Török Bertalan elnök a következő beszéddel nyitotta meg:

„Mint az idő vén fájának hulló levelei, gyorsan peregnék le egymásután az évek. Egymásra terülnek a multak lombjai, melyek közé sok korán letört virágbimbó, mind megannyi kecségtető, de meghiusult szép remény is kerül. Gyorsan peregtek le ama 30 évnek örömben, bánatban változatosan gazdag napjai is, amióta én, és néhány kedves kortársam, kiknek száma — fájdalom — mindinkább fogy, — beléptünk a felejtetlen alapítók felhívására a társaság kebelébe. A szerény kezdetnek elején állottunk akkor, és — őszintén megvallhatom, — távolról sem lehetett sejtelmünk arról, hogy valaha milliókra menő vagyon felett fog rendelkezni a szerény kezdetű, szegény kis szervezet. Nekem és kedves társaimnak ju-

bileumi év, intézetünknek ez az új üzleti éve. Ez a jubileum, melyet örömteljes megelégedéssel ülünk meg, jutalom az elmúlt 30 év küzdelmeiért és aggodalmaiért. Jutalom azért, mert látjuk, hogy komoly fáradozásunk, czéltudatos kitarításunk és ami legnagyobb erőnk volt: a megbonthatlan egyetértés oly erős alapokra fektette ez intézetet, hogy utódaink azokra bátran építhetnek, ha fenntartják és hiven megőrzik szellemünket, hagyományainkat.

Ez építkezés egyik újabb eredményét éppen jelenlegi közgyűlésünk lesz hivatva eredményre juttatni a részvénytökönek 100,000 koronával leendő felemelése útján, mely részvényeseink és a közönség szívesen előlegezett bizalma folytán immár teljesen biztosítva van.

Lelkem mélyéből sajnálom, hogy ebben a tevékenységben nélkülözünk kell alapvető régi munkatársaink közül azt a férfit, ki nemes szívével, fényes elméjével, fennkölt gondolkodásával és puritán erkölcsi érzületével igazi példaképül szolgált intézetünk fejlesztésében és vezetésében. Dr. Magyar Károly volt elnökünk, utóbb szeretve tisztelt igazgatónk elvesztése fájdalmas eseményt képezi intézetünk lefolyt esztendejének, mely felett részvétünknek igaz kegyelettel adjunk kifejezést jegyzőkönyvünkben.

Jelentésünk részletesen beszámol igazgatóságunk, felügyelőségünk és tisztviselőnk buzgó munkálkodása eredményeiről, szíveskedjek a tisztelt közgyűlés azt a megszokott tárgyilagossággal és intézetünk iránti jó indulattal fogadni.

A legszívesebben üdvözölve megjelent részvényes társaimat, intézetünk közgyűlését ezennel megnyitottnak jelentem ki.”

A közgyűlés az igazgatóság jelentését és számadásait elismeréssel fogadta el; s egyszerűen egyhangú határozattal kimondotta, hogy a részvénytöket 400 ezer koronára emeli. Az intézet igazgatóságába új tagokul megválasztottak: dr. Müller Jenő, dr. Varró László, ifj. Winker János részvényesek.

Politikai hírek.

Az osztrák kormány ismét az ellenünk való támadással igyekszik magának fegyvert szerezni Ausztria belső békéjének megmentésére és fentartására. Mert jól tudja, hogy cseh és német mindjárt összebékél, mihelyt arról van szó, hogy Magyarország ipari fejlődése és önállósága ellen kell küzdeni. Az osztrák államférfiak azt követelik, hogy az eddiginél hosszabb lejáratú kiegyezés köttsék. A magyar kormány pedig készülnie kell az önállósághoz, ha a szomszéd ezen tervéhez ragaszkodnék. Az osztrák lapok persze úgy tüntetik föl a dolgot, mintha a magyar kormány máris

tárgyalás alá vette volna az önálló vámtarifáról szóló törvényjavaslatot. Durva szidalmak kíséretében dörgik Budapest felé, hogy ez álnok szöszegés, mert a magyar kormány kötelezte magát arra, hogy a míg a kiegyezési tárgyalás tart, nem tárgyalatja a parlamentben az önálló vámtarifát. Ezzel szemben állapítsuk meg első sorban azt, hogy az önálló vámtarifáról szóló törvényjavaslat tárgyalását csupán a képviselőház közigazgatási bizottsága tűzte napirendjére. Másodszor meg kell állapítanunk, hogy hamis állítás az is, mintha a magyar kormány kötelezte volna magát arra, hogy a kiegyezési tárgyalás alatt az önálló vámtarifáról szóló törvényjavaslatot hevertetni fogja. Ez egyszerűen nem igaz. Igaz az, hogy a mikor Beck báró átvette az osztrák kormányt, a magyar kormányval oly modus vivendit állapított meg, a mely szerint a magyar kormány jegyzéket intézett az osztrák kormányhoz, a melyben kijelentette, hogy nem szándékozik parlamenti tárgyalás alá vétetni a vámtarifáról szóló törvényjavaslatot, míg a kiegyezési tárgyalás tart. Azt azonban a magyar kormány soha sem mondta, hogy kötelezte magát arra, hogy nem tárgyalatja parlamenti uton a vámtarifáról szóló törvényjavaslatot. A között, hogy nem szándékoznak tárgyalni valamit és a között, hogy kötelezzük magunkat arra, hogy nem tárgyalunk valamit, óriás a különbség. Ezen a különbségen az osztrák lapok és sugalmazóik tuleszik magukat. A kérdés azonban ugy áll, hogy a magyar kormány akármilyen ígéretet tett az osztrák kormányval, most oly helyzet állott elő, hogy mindenképpen kívánunk kell az önálló vámtarifáról szóló törvényjavaslatnak parlamenti tárgyalását.

A közpénzek elhelyezéséhez.

Az „Alsófehér“ némi elfogultsággal és animozitással tárgyalja a városi képviselőtestületnek a városi közpénzek elhelyezése ügyében hozott harározatát.

Egy kis tévedésben van az „Alsófehér“ referense és vannak mindazok, kik a tanács módosított javaslata ellen szavaztak.

Mikor közvagyron elhelyezéséről van szó: ezt a fontos és nagy felelősséggel járó kérdést, melyben világosan és határozottan rendelkeznek [a törvény betűi, nem szabad egyik vagy másik takarékpénztár pártolása szempontjából kezelni. Egyénenkint ki-ki pártolhatja azt a bankot, amelyikhez éppen kedve van, a maga pénzével. De a közpénzek nem arra való, hogy velük bankokat pártoljunk, vagy egyáltalán bármi más érdeket, mint a város egyetemese érdekét, vele előmozdítsunk.

A törvény világosan megírja, hogy a közpénzek biztos és gyümölcsözőtől

elhelyezéséről kell gondoskodnia a képviselőknek.

A biztosság kérdésében pedig nem lehet irányadó sem a szép szó, sem az egyéni vouzalom, sem az egyéni érdekelttség. Itt a számok beszélnek. Ha a Kisegítő Takarékpénztár tartalék alapja pl. huszszor nagyobb mint a másiké, akkor akárhogyan forgatjuk a dolgot, akárhány frázissal magyarázzuk a „testvéries osztzkodást”: a végén mégis csak az lesz az igazság, hogy az elhelyezés biztossága is annyiszor nagyobb.

Elismerem, hogy a biztosságnak vannak még a rideg számokon kívül más kritériumai is. Ilyenek az intézet igazgatóságának egyéni súlya és tekintélye, ilyen a vezetésnek korrektsége, megbízhatósága.

Eppen ezen szempontokat honorálta a tanács előterjesztése, mely jóval magasabb összegben, mint a tartalék-alap aránya megengedte volna, állapította meg a három éves intézetnél elhelyezendő tőkéket. Annnyira ment — most már csakugyan a pártolás látszatával, — hogy még a teljes formai biztosságot nyújtó másik intézetből is kivesz 50 ezer koronáig, ha ennyi összeg ez év folyamán be nem folya.

Tehát megtette azt az előzékenységet, a minél többet csak akkor szabad tenni, ha az egyenlő bizalmat igénylő pénzügyintézetek egyenlő tartaléktőkével is rendelkeznek.

Ilyen szempontok vezették felszólalásában városunk polgármesterét is, ki egyfelől kötelessége szerint hangoztatta, hogy az elhelyezendő tőkék arányának megállapításában a pénzügyintézetek biztositéka az első sorban irányadó; de másfelől bizalmát is kifejezte a tekintélyes összeggel egy ifjú, de szép jövővel biztató intézménnyel szemben is.

De hisz ezt legjobban tudta és érezte maga a Gazdasági Bank igazgatója, a ki előzetes szóbeli tárgyalások alkalmával ezen javaslatot elfogadta. De, hogy hogy nem? Uglátszik, belésháltak a Gazdasági Bank dolgába a függetlenségi párt vezetési is és nem tartották magukat az ő előzetes tudtukkal s hozzájárulásukkal előterjesztett megállapodáshoz.

A függetlenségi párt — egy tagja kivételével — mint egy ember állott harcra a Gazdasági Bank érdekében tett indítványért. Szinte ugy látszott, hogy politikai pártkérdéssé tették a Bálint János indítványára való szavazást. Bizonyosan azért, hogy vele szeretett hazánk függetlenségét előmozdítsák.

Mükedvelő előadás.

A helybeli Iparos-Önképzőkör eddigi előadásainak jó híréhez méltóképpen hozta színre folyó hó 16-án a Tolonczot.

Az előadás iránt oly nagy volt az érdeklődés, hogy a bálterem egészen kicsinek bizonyult a közönség befogadására.

Az előadás a közönség teljes meglepedésére kitűnően sikerült. Nem is csoda; a szereplők a legjobb igyekezetüket, tehetségüket és kedvüket vitték játékukba. Az író lelkeből nőtt egyént a lehető legtermészetesebb közvetlenséggel személyesítették.

A női főszerepben Szigeti Béláné remekelt és gyönyörködött. A gyanúsításoktól megtört lelkű Angyal Liszkát élethű alakításban rajzolta elénk. Különösen a darab második részében drámai erővel változó jelenetei voltak hatásosak. Mindvégig

átgondolt, kedves játékáért, szép énekeiért kitörő elismerésben részesült.

Kontráné hálás szerepét Villányi Ida játszotta, és pedig oly pompásan, hogy minden jelenését sűrű taps kísérte. Az elvirágzott szépségére még hiú, feltékeny és nyelves asszonyt eredeti módon illusztrálta. Szívesen látjuk ily pattogó szerepben más-kor is.

Ludvig Kata ezuttal is bebizonyította, hogy nem hiába dicsérik Ördög Sarát kitűnő alakításban láttuk tőle. Már azért is elismerést érdemel, hogy kendőzésben majdnem mindig a legellenzesevebb szerepeket játsza.

Ügyesen és kedvesen mutatta be Fekete Gizi Rézit, a falusiaknál magát szellemesebbnek képzelő zsidóleányt.

A falusi zsidóleányok vig, csevegő csoportját Ludvig Ilona, Papp Jolán és Márton Margit alkották, jó igyekezettel játszottak közre a szép siker elérésében.

Pompás alakítást láttunk a férfiak főszereplőjétől, Felméri Sándor rendezőtől Mravcsák szerepében. Játékával elemében volt. Maszkírozása, kiejtése, minden mozdulata oly találon egyezett, hogy soha jobb, épületesebb Mravcsákot nem képzelhetünk. Volt is tapsban, kihívásban része elég.

Angyal Liszkáért annyi szomorú esemény után is hűn ragaszkodó Miklós mészároslegényt Vojnár Kálmán játszotta természetes közvetlenséggel. Elégé érvényesítette Liszka iránti gyöngéd érzelmeit, anyjával szemben pedig okkal erős akaratát.

A leleményes és pipogya szerepekben mindig első volt Csávási Gyula. Most is beleélte magát a nevetséges Kontra Fridolin alakjába és általános tetszésben részesült.

Nem hagyta magát Aczél Lajos sem Lőrincz zsidólegény szerepében. Érdekesen előadott énekét meg is újráták. Jól sikerült bátorság dolgában Mravcsákkal való jelenete is.

Kotsis Elek két szerepében, László Pál, Magó Ferencz, Paulini Emil, Keresztes József, Andrádi Lajos, Bitai József, Veres Károly és Morvai Pál egyenként és együttesen, mindnyájan jó igyekezettel játszottak, hogy a darab gördülékeny lefolyását biztossítsák. Ami sikerült is végig mindnyájuknak.

A betanítás, a rendezés Felméri Sándor gy. isk. tan. elismerésre méltó sikere. És még e nehéz feladata mellett játszott is. Igazán vérbeli mükedvelő. Ahogy nekünk gyönyörűségünk telt a szép előadásban, azonkép öröme lehetett neki annak megszerzésében.

Végül nem feledkezhetünk meg a láthatatlan szereplőről, Gazdag Géza sugóról sem. Ő az alap, melyre a teher nehezedik. A szép sikerben neki is nagy része van: jól sugott, nem zavarta a hallgatóságot.

Csupán a hosszú szünetek miatt volt elégedetlenség. De hát ebbe bele kell nyugodnunk, mert hiányzanak az alkalmas és könnyen kezelhető színházi diszleteink.

Az előadás után táncz következett. De tánczolni csak úgy éjfélután lehetett, mert a terem annyira tömve volt, hogy alig mozduhattunk benne. A multság világos reggelig tartott Gyuricza Jancsi jó zenéje mellett.

A kör buzgó elnöke nagy örömben volt. A pénztáros is meglegedetten távozott.

Közönségünk példás pártolása hála rá kötelezi a kört, hogy segítségére van az önképzés fejlesztésében.

s.

Nyilatkozat.

A „Marosujvár“ politikai és társadalmi heti lap folyó évi február hó 7-én megjelent számában Nagy Samu aláírással „A magyarforrói körjegyző választáshoz“ című cikk jelent meg, melyben cikkíró úr többek közt igénytelen, csekély személyemmel is foglalkozva, az alaptalan vádaknak és megrágalmazó támadásoknak egész özönét zudítja felém.

A midőn a cikkíró úrnak ezen alaptalanul és merészen megköczkázott vádjait visszautasítom kijelentem, hogy csak is a n. é. olvasó közönség és a magam reputációja érdekében bocsátkozom most az egyszerű hírlapi polemiába.

Hogy a n. é. olvasó közönség meggyőződjék miben nyilvánultak nemzetiségi izgatásnak nevezett tényeim, röviden előadom a tiszta tényállást.

Magda János az ujonnan megválasztott m.-forrói körjegyző neje révén velem rokoni összeköttetésben áll. Nevezett a marosujvári járásban Elekes és O.-Tordos községekből alakult kör aljegyzője és állami anyakönyvvezetője volt. Ezen állása az ujonnan meg alakult m.-forrói körjegyzőség folytán, tekintve hogy Elekes község ezen jegyzőséghez lett csatolva, folyó évi január hó 1-vel megszűnt és nevezett így egészen állás nélkül maradt.

Ezen kritikus és nyomasztó helyzetben Magda folyó évi január hó első napjaiban hivatalos helyiségemben felkeresett és megkért, hogy a marosujvári járásban megalakult 2 új jegyzőség valamelyikére jelölését eszközöljem ki. Ezen felkérésére úgy is mint rokonért de másfelől ismerve szorgalmas és becsületes munkásságát és tudva, hogy jegyzői oklevélét is kitüntetéssel szerezte a marosvásárhelyi jegyzői tanfolyamon, pár nap múlva felkerestem Bójthe Kálmán főszolgabíró urat hivatalos helyiségében és kértem, hogy Magdát valamelyik jegyzőség elnyerésében támogassa azzal, hogy jelölni fogja.

A főbíró urtól azt a választ nyertem, hogy a választásokat elve szerint semmi irányban befolyásolni nem akarja, s ép ezért valamennyi pályázót jelölni fogja, hogy a választók óhajuk szerint válasszanak. Ugyanakkor kijelentette, hogy Magda ellen semmi kifogása nincs, sőt igazságosnak és méltányosnak találja megválasztását.

Ugyancsak a főszolgabíró úr utasítására Marosujvárról vissza jöve másnap jelentkeztem a főispán úr ömáltóságánál és a nagyságos alispán úrnál és kértem Magda támogatását, a mennyiben akár ömáltóságának, akár a uagyságos alispán úrnak személye ellen kifogása nincsen.

A kapott válasz egyértelmű volt. Magda személye illetve megválasztása ellen csak annyiban lenne kifogásuk, ha rossz referenciákat kapnának, egyébként a választást semmi tekintetben befolyásolai nem akarják.

Ezek után a választást megelőzőleg 3 nappal, vagyis január hó 22-én délután Bójthe Kálmán főbíró urat a lakásán felkerestem — beteg lévén — ugyanott találtam cikkíró urat, kinek eltávózása után főbíró úr nekem előadta, hogy a körjegyző választást betegsége folytán nem ő vezeti, hanem Lóte Lajos szolgabíró bizza meg, és egyszerűen kijelentette, hogy a Magda jelölése akadályokba nem ütközik. Ugyanakkor este megkérdeztem a főbíró urat, hogy nincsen kifogása az ellen, ha másnap reggel személyesen felkeresem Magda Jánost és

tudomásra adom, hogy ő is jelölve lesz. A főbíró úr kijelentette, hogy kellő fentartással tudomására adhatom, ellenben semmi féle korteskedést avagy az ő nevével való visszaélést nem enged.

Másnap reggel kimentem Elekesre és Magdának megmondtam, hogy valószínűleg jelölve lesz, de várja be a választás napját és tartózkodjék a korteskedéstől. Ugy is történt és nem izgatásai, nem korteskedései emelték őt a körjegyzői állásba, hanem a választóknak bizalma és szeretete, mely bizalmat becsületes és szorgalmas munkássággal és meggyerő modorral, valamint addig tanúsított megbízhatóságával vívott ki a maga részére.

Magam a választókkal egyáltalán nem is érintkeztem, őket szavazatuk beadására semmi tekintetben nem befolyásoltam, tehát nem tudom, honnan veszi a cikkkiró úr, hogy én „nyíltan és titkon a nemzetiségeket izgattam, a románokat bujtogattam és titkon ösztökéltem, hogy ne válasszanak magyar embert, válasszanak vérükből való vért”. Ez hazug rágalom!

Ugy látszik cikkkiró úr az én eljárásomban nemzetiségi izgatást akar kimagyarázni, holott én semmi egyebet nem tettem, mint egy becsületes és kellő kvalifikációval bíró és állás nélkül maradt egyén kandidálásait mozdítottam elő a törvény korlátain belül.

Ezeknek előre bocsátásával még csak azt hozom a nyilvánosság elé, hogy felettes hatóságomnál magam ellen a vizsgálatnak elrendelését kértem és annak befejezte után a kellő lépéseket meg fogom tenni; a cikkkiróval pedig többé semminemű hírlapi polemikába nem bocsátkozom.

Végül kijelentem, hogy a családunkat ért gyász eset miatt hivatalos székelyemről hosszabban távol voltam és e miatt késtem a nyilatkozatom közzétételével.

Dr. Száva Aurél,
t. b. főszolgabíró.

Midőn ezt közreadjuk — a magunk részéről is utána járva a dolognak konstatajuk, hogy dr. Száva Aurél t. b. főszolgabíró ez ügyben teljesen korrektül járt el. Méltatlanul lett a nyilvánosság elé állítva, csupán alaptalanul és rosszakaratu, de valótlan tényállítások alapján.

Kijelentjük, e helyen azt is, hogy dr. Száva Aurél — teljesen korrekt és megbízható tisztviselőnek tartjuk — kinek érdemei a főispán úr ónméltósága által is az őszi közgyűlés alkalmával azzal lettek a nyilvánosság előtt honorálva, hogy őt t. b. főszolgabíróvá nevezte ki.

Szerkesztőség.

Szállítási költségek.

A gazdának, kereskedőnek és iparosnak, ha termékeinek piacot szerezni s azokat ott megfelelő árban értékesíteni akarja, már előre is tudnia kell, hogy mennyit fog termékeiért a vasuti, illetve hajószállításnál fuvardíj fejében fizetni, valamint ismernie kell azokat a feltételeket és módozatokat is, melyek mellett a szállítás történik, nemkülönben azt az eljárást is, mely részére a

legelőnyösebb fuvardíjat és egyéb illetékeket biztosíthatja.

Szükséges ezt tudnia különösen azért, mert versenyképessége az előrelátó helyes ármegállapítástól függ, erre pedig lényeges befolyást gyakorolnak a vasuti, illetve hajófuvardíjak ott, ahol a gazda, kereskedő és iparos más hazai, vagy külföldi termelők versenyével megküzdeni kénytelen.

A kérdéses fuvardíjakat a szállító közönség a legkritikább esetben képes maga megállapítani s a szállítványozás feltételeit és módozatait sem tudja kellő tájékoztatás nélkül a maga javára betartani, egyrészt, mert nem rendelkezik ama díjszabások fölött, melyek a fuvardíjak kiszámításához szükségesek s mert még ha birtokában is van a megkívánt díjszabásoknak, nem bír azzal a gyakorlottsággal, hogy azokban eligazodhassék, másrészt, mert az áruosztályozást és a díjszabás egyéb határozmányait nem ismeri annyira, hogy azokat kétes esetekben helyesen értelmezni s ezzel esetleges magasabb díjszámítás alkalmazásának elejét venni képes lenne.

Ez azután rendszerint az a következménye, hogy az érdekeltek a fuvardíjat csak akkor tudják meg, mikor azt már le kell fizetniök. S még akkor sem biztosak abban, hogy helyesen számították-e a vasuti, illetve hajóvállalati számadó a fuvardíjat, vagyis, hogy nem szedtek-e be tőlük többet, vagy kevesebbet, mint amennyit küldeményükért helyes díjszámítás mellett fizetniök kellene.

Ezzel annyival is inkább számolni kell, mert a díjszabások, kivételes díjszabások és díjkezdvezmények sokaságánál és különböző voltánál fogva gyakran előfordul, hogy a díjszabások helytelenül alkalmaztatnak, illetve, hogy a fuvardíjak és illetékek kiszámítása hibásan történik, aminek jórészt maga a szállító-közönség az oka, amennyiben nem ismervén a helyes árbevallás módját s a szállítványozás egyéb határozmányait; az áru megnevezésénél nem tartja be az általános áruosztályozás nomenklaturáját, hanem más, idegen elnevezés alatt vallja be küldeményét a fuvarlevélben, vagy elmulasztja a küldemény tartalmát és súlyát a fuvarlevélben pontosan megjelölni.

Ez pedig végeredményében a fuvardíjaknak ok nélkül való megdrágítására és nem ritkán fuvardíjptótlék (birság) kiróására vezet.

Mindez káros hatással van a gazda, kereskedő és iparosra nézve s ez még abban az esetben is áll, ha az általuk helytelen díjszámítás következtében túlfizetett fuvardíjösszeg a vasut, illetve hajóvállalat által visszatérítetik, egyrészt, mert ez a díjvisszatérítés már nem kártalaníthatja őket azért az esetleges kárért, melyet az által szenvedtek, hogy hibás ármegállapítás következtében versenyképességüket elvesztették, másrészt, mert az előnyükre utólag megállapított fuvardíj-külömbözetet csak hónapok múlva kapják vissza.

Mindeme bajok ellen ugy védekezhetik a gazda, kereskedő és iparos s egyáltalán a szállító-közönség, hogy a magy. kir. kereskedelmi Múzeum igazgatósága útján (Budapest, V., Akadémia-utca 3.

szám) előzetesen tájékoztatja magát a fuvardíjak és a szállítványozás tekintetében főnálló, előtte ismeretlen vagy kétes szabályok, feltételek és módozatok iránt.

A magyar kir. Kereskedelmi Múzeumnak van ugyanis egy széles alapon szervezett tarifa-osztálya, mely a kereskedelemügyi kormányzat által egyenesen abból a célból létesített, hogy a szállító-közönséget a bel- és külföldi vasutak s illetve hajóvállalatok vonalain érvényben álló mindenkori díjtételek iránt tájékoztassa és a kérdéses szállításoknál szemelőtt tartandó különféle szabályokat és határozmányokat neki szakszerűen megmagyarázza; továbbá, hogy utmutatást nyújtson abban az irányban, hogy mily eljárással óvhatja meg a szállító-közönség leginkább a maga érdekeit.

Ez a tarifa-osztály a hozzá beérkező tudakozódásokra pontosan kiszámítja a legolcsóbb utirányon elérhető díjtételeket; részletesen ismerteti és magyarázza a konkrét esetben alkalmazást nyerő áruosztályozást, szállítási feltételeket, tarifális kedvezményeket és egyéb szállítási könnyítéseket és mindezeket minden költség nélkül, díjmentesen közli a tudakozódó felekkel.

A díjtételek kiszámítása céljából bejelentendő, hogy:

1. milyen cikkből áll a küldemény s hogy milyen csomagolásban (csomagolatlanul vagy csomagolva s mibe csomagolva) kerül föladásra;

2. mi a súlya a küldeménynek s illetve, hogy darabárúként, fél vagy teljes kocsiakományban adatik-e föl a küldemény;

3. gyors- vagy teherárúként adatik-e föl a küldemény s végül, hogy:

4. mely vasuti, illetve hajóállomáson kerül a küldemény föladásra s mely vasuti, illetve hajóállomásra van az rendelve.

A gazda, kereskedő és iparos tehát jól fejfogott érdekében cselekszik, midőn szállítványának föladása előtt a tudni kívánt és tudni szükséges föntemlitett tarifális utbagazítás iránt szóbelileg, telefonon (24—16 szám) vagy írásbeli uton a magyar kir. Kereskedelmi Múzeum igazgatóságához fordul.

Vegyes hírek.

— **Lapunk mai száma 6 oldalon jelenik meg.**

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Makkai Erzsébetet a magyar-lapádi elemi népiskolához tanítónővé nevezte ki.

— **Községi tisztújítás Tövisen.** Az 1905-ben Tövisen megtartott tisztújítást fellebbezés következtében a közig. bizottság megsemmisítette és most február 23-án új tisztújítás lesz. Választás alá kerül a községi bíró, kisbíró, négy tanácsbeli esküdt és a pénztárosi állás.

— **Sorozás.** Városunkban az ideai fősorozás április 8-án tartatik meg.

— **Kövezetvám.** Városunk kövezetvámügyének tárgyalása március 4-én d. e. 10 órakor kezdődik és a helyszínen folytatódik. Ezen napot megelőző 15 napon át a tervek

A nagyérdemű közönséget tisztelettel kéri

TÁNGEL JÓZSEF

női, férfi és gyermekdivatáru kereskedő,

hogy mielőtt tavaszi szükségletét hárhol is beszerezné, előbb főtér 4-ik szám alatt lévő raktárát, mely a közelgő idényre dusan van a legjobb minőségű árukkal ellátva, szíveskedjék meglátogatni.

műszaki leirással együtt közszemlére kitetnek. Esetleges ellenvetések irásban adandók be, vagy a tárgyalás napján előszóval elmondhatók a tárgyalás vezetőjének.

— **Közügyülés.** A Nagyenyedi Prot. Nők Szegényeket és Betegeket Segélyező Egyesülete folyó hó 24-én (vasárnap) délután 5 órakor a városháza tanácstermében rendes közgyűlést tart. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Számvizsgáló bizottság jelentése. 4. Esetleges indítványok.

— **Vasuti balesetek.** A február 15-én esti 9 óra 15 perczkor a keleti pályaudvarról indult 502. számú predeáli gyorsvonat hat órai késéssel érkezett Enyedre. Az a magyarázata, hogy Sáp állomáson hibás váltóállítás következtében a raktári sinre jutott és az ott álló kocsinak nekiment. Két kocsis megsérült és kisiklott. Emberéletben nem történt kár. — A Brátka és Bucsa közti alagutban vasárnap hajnalban a Kolozsvárról Nagyvárad felé jövő tehervonat egy kocsija kisiklott. A balesetet még idejekorán észrevették, mire a vonat megállt s fátylós munkások kihordták az alagutból a széttört kocsiironesokat. A vonatok e baleset miatt két órai késéssel közlekedtek.

— **Az elkecserezés hangján** írja tordai lapársunk a következőket: „A peches város. Ez a jelző illeti meg Tordát. Nem elég, hogy egy csomó rossz viccz szállong róla országszerte, de mintha balsors üldözne, mindegyre egy-egy borányos ügygyel kapcsolatban vetődik föl a neve a napi sajtóban. Pénzhamisítók? Bizonyos, hogy Tordára vezetnek a bűnszálak. Kártyabarlangos? Tordai, persze hogy tordai. Közélebről is ilyen fajta dolog történt. Egy Hajdu Gyula nevű hivatalnok ellop néhány titkos aktát a Lengyel Zoltán számára, országos botrány lesz a dologból s a lapok kisütik, hogy az ektalopó előzőleg esendőrhadnagy volt — Tordán. És Torda neve a botrányval egyetemben kering országszerte. Ha ez nem pech, igazán nem tudjuk, hogy mi a pech. Mintha egyebet sem tudnánk, mint kétes, veszedelmes alakokat nevelni és szállítani a hazának.“

— **Adómentes benzin.** A benzinmotorral dolgozó kisiparosok és kiscgazdák részére a keresk. miniszter újabbán 20 koronában állapította meg az adómentes motorbenzin mérsékelt eladási árát, métermérszánként ami 5—6 korona különbség a piaci árral szemben.

— **Osztrák gyufa magyar czégér alatt.** Kohn Jakab és József troppai czég gyufagyártmányait Budapest látképevel és Andrassy Gyula gróf arczképevel ellátott dobozokban hozza forgalomba, ily módon a közönséget megtéveszteni akarja, hogy gyártmányai magyar eredetűek. A jeles czéget a hatóság figyelmébe ajánljuk, a kereskedőket pedig figyelmeztetjük, hogy ezen czégtől ne vásároljanak gyufát.

— **A Hangya mult üzletéve.** A Magyar Gazdaszövetség fogyasztó és értékesítő szövetkezeti központja: a Hangya, melynek erdélyrészi főraktára városunkban van, most tette közzé a mult üzleti évben folytatott munkásságának adatait. A Hangya kötelekében tartozó szövetkezetek száma 1906. év végén 676 volt, ebből 116 új szövetkezet. Az évi forgalma 9,600,000 koronára rugott, a mi az előző évihez viszonyítva 30 százalékos emelkedés. A mult évben költözött a középont Boráros- téren emelt új palotájába, mely 1,100,000 koronába került. Az évi nyereség 74,647 koronát tett ki, a tartalékalap

90,000 koronára emelkedett. Ellenőrzési költségére 109,000 koronát fordított. Tisztviselőinek száma 160, a tisztviselők nyugdíjalapját 86,534 koronára szaporította. Jelentős működést fejtett ki a Hangyanak nemrég letesült eodélyi kirendeltsége is, a melynek 750,000 korona forgalma volt. A Hangya terjeszkedésére jellemző, hogy legutóbb Horvátországban is megalakított két szövetkezetet.

— **Osztrák butor magyar czégér alatt.** Az aradi butortermelő iparosok szövetkezete is egyike ama rosszhiszemű vállalatoknak, amelyek a magyar ipar pártolásának czége alatt osztrák butorok becsapásával és hazai ipartermekként forgalomba hozásával üzérkednek. A már hét év óta fennálló szövetkezet állami szubvencziót is élvez, sőt annak évi 12,000 koronára való fölemelése érdekében épp most tett lépéseket. Ettől azonban valószínűleg elesik, mert időközben kiderült, hogy a szövetkezet raktárában igen sok bécsi butor van, melyek némelyikén még most is látható a „Wien Westhahnhof“ felirattal ellátott vasuti ragjegy. A szövetkezet igazgatósága azt állítja ugyan, hogy e butorokat csupán mintául hozatták Bécsből, de az aradi lapok kiderítették, hogy számos ily minta butort hazai gyártmány czimen eladtak. Hogy az osztrák megrendelések feltűnést ne okozzanak, a butor-szállítványok majd egy, majd más igazgatósági tag nevére érkezett ugyan, de egyenesen a szövetkezet raktárába szállították. Más dolgok miatt is panaszok hangzottak fel a szövetkezet ellen; ilyen panasz többek közt az, hogy az aradi kárptosokat kizárták a szövetkezet tagjai közül; továbbá az, hogy a kisiparosoktól — ezek szorultságát felhasználva — rendkívül olcsón veszik meg a butorokat; ez okból már néhány aradi asztalos tönkre jutott és Amerikába vándorolt ki. Érdekes a dologban, hogy az aradi butor-szövetkezet keze benne van a marosvásárhelyi és brassói butor-szövetkezeteknek már ismertett manipulációiban is. Az aradi szövetkezet üzletvezetője, Székely Ferencz, ennek sógora Tiroler Henrik a brassói, leendő veje Réti Ernő pedig a marosvásárhelyi butor-szövetkezetek élén áll. Minden jel arra mutat, hogy ez a Trifoleum több bécsi butor-kereskedővel egyenes összeköttetésben áll; a bécsi butorok Aradra és ionét már mint aradi gyártmányok Marosvásárhelyre és Brassóba szállítatnak. A marosvásárhelyi üzletben a hatóságok által küldött szakértők megállapították, hogy a szövetkezet raktárában levő Aradról szállított butorok nagyrésze Kuz & Comp., F. Müller, Josef Rotter és más bécsi czégek gyáraiból valók, de találtak Teschen felirattal ellátott butorokat is. Tehát egy valószínű bűn-szövetkezettel állunk szemben, melyet szétgrasztani és ártalmatlanná tenni a hatóságnak legfőbb kötelessége.

— **A Hangya beszünteti az áruhitelt.** A „Magyar Kereskedők Lapja“ közlése szerint a „Hangya“ központi fogyasztási szövetkezet dörgedelmes körlevelében figyelmezteti a kötelekéhez tartozó fogyasztási szövetkezeteket az áruk hitelben kiszolgáltatásának imminens veszélyére, felhívja a szövetkezeteket, hogy az áruhitelt szüntessék be. Ahol pedig — mondja a körlevél — ez a jóakaratu intés süket fülekre talál, kénytelen a központ — és pedig igen rövid idő múlva — a szövetkezetek vezetőit a hitel megszorításával, vagy pedig a hitel felmondásával tanácsainak megfogadására kényszeríteni. Hat ez eléggé okos be-

széd és idejében elmondva üdvös is lehetett volna, most azonban csak arról győződhetünk meg a mérgeskés körleveléből, hogy a Hangyát már erősen fojtogatja a szövetkezet által igénybe vett horribilis áruhitel. Csakis ebből a szorultságból származó kínos vergődésnek tulajdoníthatjuk, hogy a Hangya végre kénytelen a fogyasztási szövetkezetek által eddig szeltében gyakorolt versenyesszökről, a kereskedők vevőinek szertelen áruhitel nyújtása által való elcsalogatásáról, lemondani.

— **Zalatna-abrubbányai vasut.** A kereskedelmi miniszter Deutsch Salamon mérnök, budapesti lakosnak Zalatna állomásától Abrubbányáig vezetendő egysínes lóvonatu, esetleg 0.70 méteres keskeny nyomtávu gőzmozdonyu vasutvonatra előmunkálati engedélyt adott.

— **A szőlőnyitás- és metszéséről** rajzokkal szemléltetett, könnyen érthető magyarázatok vannak mai gazdasági cikkirónknak „Vinczellérkönyv“ című népszerű könyvében, melyet a Népkönyvtárak Országos Tanácsa 312—1907. számú határozatával a közhasznú népkönyvtári művek jegyzékébe fölvetett s az Országos Gazdasági Kiállítás Elismerő Oklevellel kitüntetett. Ez a könyv megrendelhető V a d a y József czímen Nagyváradon postai utánvét mellet 1 korona 35 fillérért, vagy több példányban csomagban 90 fillérjével. (A postadíj a rendelőt terheli.)

— **Sorompóba!** Czim alatt lelkes hangú felhívást tartalmazó füzet hagyta el a sajtót. A első cikket Téglás Géza, a Sorompó-Liga agilis elnöke, írtézi az ifjusághoz, hogy minden igényét hazai ipar termékeiből fedezze. A második cikk a Sorompó-Liga féléves működésének eredményeit ismerteti. Dr. Apáthy István beszéde következik aztán, melylyel a Sorompó-Ligát megalapította. Végül Hegyi Gyula iparfelügyelő előadása van közölve, ki az 1906. év első felére eső 73 millió kor. import-többletről beszélt. Ajánljuk a Sorompó hazafias céljait ifjuságunk figyelmébe és lelkes pártolásába.

Felelős szerkesztő:

Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugyár részv.-társ.

Mily óriási a különbség

oly otthonban, hol a gyermekek nem betegesek, nem gyöngék és nem idegesek, hanem egészségesek, boldogok és állandóan jó kedélynek örvendenek. A gyermekek gyógyítására és egészségben tartására egyike a legjobb szerekek az alphosphorsavas mész és nátron hozzáadásával készülő Scott-féle Emulsió, mely rendkívül erősítő és gyógyerejével a gyermeket gyorsan juttatja erőteljes egészséghez. — A Scott-féle Emulsió kellemes, édes ízű, minélfogva könnyen bevehető és mivel egyuttal feltétlenül könnyen emészthető is, az étvágyat gerjeszti és az összes emésztési szervek működését rendezi, hatásának erejében okvetlenül messze felülmúlja a közönséges csukamájolajat.

A Scott-féle Emulsió valódiságának jele a „hátán nagy csukahalat vivó halász“ védjegy.

Ezen lapra való hivatkozással és 75 fillér levélbélyeg bekládsé ellenében mintával bérmentve szolgál:

208 1—

Dr. Budai Emil „városi gyógyszerháza“
Budapest, IV., Váci-utca 34/50.

≡ Egy eredeti üveg ára: 2 kor. 50 fillér. ≡
Kapható minden gyógyszerháza.

Közgazdaság.

A gyümölcsfák ültetése.

A fák ültetése, nevezetesen a gyümölcsfáké sokfelől lesz ugyan ajánlva, mindazáltal mégsem vagyunk képesek ezt elegendő behatóan javasolni, mivel aránylag még mindig kevés, igen kevés lesz ültetve, noha jutányos árral jól tenyésztett ültetvények kaphatók s ezek legtöbbször 5 % kivételével jól fogamzik s vigan tovább tenyész. Mégis találunk elég oly határokat és területeket, amelyek üresek, beültetlenek. Mennyi haszon, mennyi jólét volna ebből nyerhető!

Mindenféle fa, még a legközönségesebb lombfa is ad hasznót; de mennyivel több hasznót ad a gyümölcsfa. Románia az elmúlt évben e tekintetben törvényt hozott, amely egyenlőre az utakmenteni birtokrészleteket gyümölcsfákkal beültetni. Ezen ültetvényezésnek azonban magastörzsű gyümölcsfákkal kell történni, a legnagyobb részben az ő kiváló jó Domnista és Krucseszta helyi almafajváltozatokkal, továbbá körtefa és szilvafával, amelylyel a kisbirtokosnak mellékjövedelem lesz biztosítva; de ezzel egyidejűleg nemesítik a szép iránti érzeket is, mert a fákkal beültetett ország-, megyei és közutak élénkítik és szépítik az egész környéket. Nagyon ajánlatos volna, nálunk Magyarországon is az utmenti faültetést kötelezővé tenni.

A fák késő őszi — novemberbeni ültetése a legcélszerűbb, mivel az őszi ültetvényezésnek különféle előnyei vannak s az őszi ültetett fák szebben fogamzanak s már az első évben erőteljesebben hajtanak.

Ezideig a tavaszi ültetés volt mindig szokásban s mindannak, amit ősszel el nem lehetett ültetni, annak tavasszal kell megtörténnie.

Hogy a fák mentől biztosabb fejlődését tőlünk telhetőleg előmozdítsuk, tartsuk be a következő főszabályokat:

Az ültetési gödröknek mentől nagyobbak s mentől mélyebbek kell lenni; legalább 1 m. széles s vagy 80 cm. mélyek. Minden egyes gödörhez adjunk egy jó nagy rész tápdús jó földet, hogy a gödör ezzel egészen megteljen; az ültetvény akkor állítandó be a gödörbe, midőn ez $\frac{3}{4}$ részben jó földdel már meg lett töltve. Ekkor állítsuk csak be a fát, töltsük ki a gyökerek közötti űrt finom apró, avagy jól összeaprózott földdel szorosan, tiporjuk meg a gyökereket fedő talajt óvatosan, öntsünk minden egyes fa gyökérére a magasból 2—4 kanna vizet, hogy a föld szorosan a gyökerekhez tapadjon, s ezek között üresség ne maradjon; csak ezután töltsük meg a gödört véglegesen, hantoljuk fel a földet a törzs körül s e magaslattal tányérszerűre alakítsuk. Ekkor a fának egyenesen és helyesen kell a talajban állania, sem mélyebben, sem magasabban, csak úgy, amint eddig a falkolában állott, mégis jobb ha vagy 3—4 cm. mélyebben lesz ültetve, mint azelőtt volt. Fődolog, hogy minden fa jó talajban legyen ültetve, jól megöntözve, az ültetést követő évben is folyton nedvesen legyen tartva; a forró nyári hónapokban többször erősen meg kell ezeket öntözni. Nagyon előnyös minden egyes fának támaszt azaz karót adni, hogy szél és vihar gyökereiben meg ne mozgathassa, mely körülmény a friss gyökerek elromlását, eltörését vonná maga után, de egyszersmind a fát feszesen tartja s védi minden ellen.

Az ültetés előtt a megséült gyökerek végét simára vágjuk el éles késsel.

A fák koronaágait, ha az ültetés ősszel történt, nem kell visszavágni, csakis tavasszal, de mindig éles késsel; az almatermésűeknél, mint pl. az alma, körte, birs stb. kevésbé, a csonthejas termésűeknél, mint a kajszibarack, őszibarack, cseresznye, szilvaféléknél jobban, mélyebben.

Ami magát a faalakot illeti, azt a helyi viszonyok s követelményekhez kell alkalmazni; újabb időben a feltörzsűekre fordítanak nagy gondot.

A magastörzs. A magastörzs a legjobb s legcélszerűbb alak fasorok és útmenti ültetésre; mezőkön, legelőkön, határokon, szóval mindenütt, ahol marhajárás van, ahol is 8 m. távolságra ültetjük ezeket egymástól.

A feltörzs ma már jobban lesz pártolva amit valóban meg is érdemel. A magastörshöz viszonyítva a feltörzsnek tagadhatlanul különféle előnyei vannak. Könnyebben fogamzik, vidámabban tenyészik tovább, korábban lesz termékeny, többnyire szebb gyümölcsöt terem, szél és viharoktól kevesebbet szenved, a termés pedig könnyebben, jobban s gyorsabban szedhető le. Előnyei sokfélék s minden körülmények között mindjobban érvé-

nyesülni fognak. A feltörzs ültetési távolsága átlag 6—7 m-re tehető.

A törpefa, bokor- vagy gulaalak, kis kertekben, kisebb területeken, szűk helyeken határozottan a legcélszerűbb alak s hamarosan szép tiszta s jól kifejlődött gyümölcsöt terem s egyre jobban-jobban lesz ajánlva. Bokoralakú fákat 4 m. egymástól távolságra ültessük. Szűkebb helyekre nagyon ajánlatos a gulaalak, különösen az oszlopos gulaalakú almafák, de kiválóan az ilyen körtefák, mely utóbbiak ezen alaknak igen jól megfelelnek s finom csemegegyümölcsöt szolgáltatnak. Az alakított fák, mint a vizirányos füzérfa, a szárnyas emeletes redelyfa stb. különféle alakok ugyan a legszebb és legfinomabb termést adják, azonban határozottan csak urasági és diszkertekbe illők, ahol ügyes gyakorlott egyén mindig kéznél van, aki a fak további fejlődését irányítja, ezeket megmetszi, termesre készíti, alakítja; csakis ily helyekre ajánlhatók. A ki ezzel nem rendelkezik, ültesse inkább a helyi szokásos fákat.

(Folytatjuk.)

FISCHER ÉS TÁRSA NAGYENYED Alsó-Fehér megye. 215 36—104

100 KAT. HOLD.

A legjobb gyümölcsfák.
80.000 gyümölcsfa oltvány
1 millió gyümölcsfa-alany
1 millió előkerítés cseméje
Sétaterfák • Diszcserejek • Rozsák
Bogyogyümölcsök stb.

Kifogástalan szőlőültvények.
1 1/2 millió szőlőoltvány.
Európai és amerikai sima és gyökeres szőlővesszők stb.
Árjegyzék és művelési utasítás ingyen

EGYESÜLT FA- és SZŐLŐÜLTVÉNYISKOLÁK FISCHER ÉS TÁRSA, és AMBROSI M.

Elsőrangú

Gramofonok Fonográfok

Czimbalmok, Hegedűk,

Forgatható és önműködő Hangszerek

csekély havi

részletfizetésre!

AUFRECHT ÉS GOLDSCHMIED

hangszerosztálya,

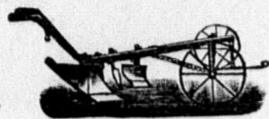
Budapest, VI., Andrássy-út 17.

Hangszer-árjegyzék ingyen és bérmentve.

6. oldal.

Hegyi János műlakatos és gépjavitó műhelye NAGYENYEDEN.

Elvállalok mindennemű épület, mű- és géplakatos munkákat, u. m. vasrácsok, vasajtók, épületvasalások javítását és újbóli készítését, továbbá villanyesengők, telefon és villámhárítók szakszerű szerelését. Varró gépek és kerékpárok javítását s gyári árban való újonnan beszerzését, vegre mindennemű gőzeséplők, motorok, szivattyúk és szivattyuskutak, gazdasági gépek és eszközök pontos és figyelmes javítását és ezeknek szintén gyári árakban való beszerzését. — Ajánlom a ga. daközönségnek saját műhelyemben összeállított elpusztíthatatlan, aczélféjű ekéimmet és vasboronáimat, melyeket jótállás mellett felelősséggel adok el, nem tetszőket kicserélek, vagy kivánság szerint átalakítok.

Szakmamba vágó költségvetéssel díjtalanul szolgálok. Beesés pártfogást kér

siváló tisztelettel
HEGYI JÁNOS,
műlakatos és gépjavitó műhelye.

12 15—104

Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár P-t.
Alaptőke: 300.000 kor. Tartalékalap: 157.000 kor.

Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jóhitelű pénzüintézetek részvényeire.
Vásárol és elad értékpapírokat.
Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés örzési díj mellett.
Idégen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.
Váltókat az összeg nagysága szerint 5%, 6, 6 1/2% mellett, kereskedelmi váltókat pedig 6% mellett számítol le.
Betétet 4 1/2% kamattal fogad el.

Nyitva áll hétköznap d. e. 9—12, d. u. 3—4 óráig.

14 15—104

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugyár részv.-társaság Nagyenyed.

Dobozárugyár. Könyomda. Litografiai és vonalzó műintézet.

Mindennemű **DOBOZÁRUT** (Cartonnage) u. m. egyszerű és hajlított dobozokat gyógyszerészek, cukrászok, kereskedők és gyárosok részére kisebb árucikkek jutányos és czélszerű csomagolására olcsó áron szállít.

Műveket, folyóiratokat, hírlapokat, körleveleket, képes árjegyzékeket, levélpapírokat, falragaszokat, meghívókat, s mindennemű kereskedelmi és ipari nyomtatványokat, póstacsomagcímkeket, pecsétjegyeket, címkeket, ragjelzőket, porkapszulákat, papírzacsokot, kötőzöppapírokat és mindennemű gyógyszerészeti nyomtatványokat készít könyv- és könyomdai, valamint dombornyomásban, olcsó árban, szép és izléses kiállításban.

Kittinő minőségű és legnagyobb szilárdságu Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Brassói Portland-Cement-

gyár, Brassóban. Nagyenyeden kapható Klemm Pál úrnál Szentkirály-utca 128. sz.

16 9—50

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugyár Részvénytársaság könyvnyomdájában, Nagyenyeden.